

- *H. macrophylla* (Thunb.) DC. – стерильні квіти крупні. Має декоративні форми і велику кількість культурних сортів. Сорти мають різне забарвлення квітів.

Більшість видів рослин *Hydrangea* L. успішно адаптувалися до чинників нового середовища, добре ростуть і розвиваються в ботанічних садах і дендропарках міста. Тому, враховуючи викладене вище, вважаємо за доцільне розширювати асортимент видів цього роду, оскільки вони є декоративними і досить перспективними. Використання більш широкого асортименту деревних видів дасть змогу покращити стан наявних насаджень, підвищити їх декоративність і загалом покращити естетичний та санітарно-гігієнічний стан зелених насаджень загального користування міста Чернівці.

Список використаних джерел

1. Счепіцька Т.С. Біологічних особливостей видів родини *Hydrangeaceae* DUM. у зв'язку з інтродукцією у Правобережному Лісостепу України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. біол. наук: 03.00.05. Київ. 2000. 21 с.

2. Кузнєцов С.І., Левон Ф.М., Пилипчук В.Ф., Шумик М.І. Екологічні передумови оптимізації вуличних насаджень Києва. *Питання біоіндикації та екології*. 1998. Вип. 3. С. 57–64.

3. Калініченко О.А. Декоративна дендрологія : навч. посібник. Київ: Вища шк., 2003. 199 с.

4. Кохно М. А., Трофименко Н. М., Пархоменко Л. І. Дендрофлора України. Дикорослі й культивовані дерева і кущі. Покритонасінні. Частина II : довідник. Київ: Фітосоціоцентр, 2005. 716 с.

Христина МЕДИНСЬКА, студентка 3 курсу спеціальності 206
«Садово-паркове господарство»

Науковий керівник: **КУШНІРУК Тетяна Миколаївна**, канд.
с.г. наук, доцент кафедри садово-паркового господарства,

геодезії і землеустрою

Заклад вищої освіти «Подільський державний
університет»,

м. Кам'янець-Подільський

ЛАНДШАФТНЕ ОБЛАШТУВАННЯ ВОДОЙМ НА ПРИСАДИБНИХ ДІЛЯНКАХ ТА ЇХ ФУНКЦІЇ

Вода – невід’ємний елемент і основа життя. Освіжаюча дія води, барвисті віддзеркалення, танцюючі відблиски світла, поверхня води, плескіт і дзюркотливі її струмені, що миттєво змінюється, все це створює величезну емоційно-психологічну дію на людину - знижує стомлення, знімає стреси, сприяє підвищенню настрою. Вода на присадибних ділянках може використовуватися в декількох формах в спокійному стані: природні і штучні водоймища, декоративні і плавальні басейни і в русі: джерело, струмок, водоспад, каскад, фонтан.

Особливу чарівність викликає у людини, присадибна чи дачна ділянка, розташована біля водоймища. Якщо на території, де розміщується ділянка, є водойма, її необхідно упорядкувати і створити загальну для декількох ділянок зону відпочинку.

Розташування плавального басейну повинно бути таким, щоб забезпечити до нього вільний доступ. Він може мати найрізноманітнішу конфігурацію в плані і наповнений по самі вінця водою. Добре, коли довжина басейну приблизно в два рази більше його ширини.

Декоративні басейни доцільно розміщувати в зоні індивідуального відпочинку. Такий басейн може бути вирішений як маленький водяний сад з плаваючими квітниками, рибками, земноводними. Частіше за все басейни споруджують з бетону. Вони мають різні форми і розміри, але звичайно їх площа коливається від 2 до 5 м². Він може бути з’єднаний з рокарієм, струмком або декоративною стінкою, водоспадом або каскадом. В середньому його глибина складає 20–30 см. Бетон для басейну є сумішшю цементу і річкового піску в пропорції 1:4.

Штучний струмок повинен імітувати форми природного струмка. Ширина русла повинна змінюватися на різних ухилах поверхні землі: чим менший схил, тим струмок ширший і навпаки. Ефект водоспаду полягає у високому, більш

широкому і могутньому спадаючому потоці. Таке враження створюється при висоті водоспаду не менше 1,5–2 м.

Каскад утворюється невеликими перепадами потоку води. По суті, це послідовне, східчасте розташування декількох водоспадів підряд. Вода переливається по уступах зверху вниз, при цьому сходинки можуть мати горизонтальну або похилу поверхню.

Такою ж високою емоційною дією володіють і різні фонтани завдяки стрімкості струменів, що здіймаються вгору, блиску і піни води. На дачних ділянках доцільне проектування невеликих фонтанів, відмінних по рисунку, висоті і потужності струменів, архітектурному і скульптурному оформленню. Разом з водними пристроями на ділянках слід розміщувати малі архітектурні форми. На присадибних і дачних ділянках почали будувати фінські сауни, які розміщують в господарській зоні в комплексі з літньою кухнею, теплицею чи біля плавального басейну.

Садове водоймище це – збалансована екосистема, в якій важлива роль відводиться представникам водної флори. Гарний вигляд водоймі надають: німфея (латаття, лілія), лотос, елодея. Сховавшись під водою водорості збагачують її киснем, які плавають на поверхні води рослини захищають водну флору і фауну від сонячних променів. Поглинаючи розчинені мінеральні речовини, вони сприяють самоочищення ставків.

У кожної рослини є свій ареал проживання, обумовлений він в основному місцем зростання. У зв'язку з цим водний сад умовно можна розділити на чотири зони: глибоководну, мілководну, болотяну, прибережну.

Для озеленення декоративного водоймища фахівці рекомендують використовувати: білокрильник, водокрас звичайний, ірис, очерет, кубушку жовту, жовтець, стрілолист і багато інших рослин.

Водяна рослина до дна водойми прикріплюється великим міцним кореневищем товщиною до 10 см, вкритим бурими лусками. Від неї на поверхню води на довгих черешках піднімаються плаваючі великі цілісні листки овальної форми з серцевидною основою. Великі красиві квітки сидять по одній на кінцях

довгих бурих квітконіжок, що також відходять від кореневища. Черешки і квітконіжки дуже міцні й еластичні. Всі частини квітки розміщуються по спіралі. Віночок з численних білих пелюсток оточений зеленими (із зовнішнього боку) і білуватими (з внутрішнього) чашолистками. Пелюстки зменшуються до середини і переходять у численні тичинки з довгими жовтими пиляками. В центрі квітки розташована маточка з оранжевою променистою приймочкою. Квітки на ніч ховаються під воду, але тільки-но зійде сонце, вони спливають на поверхню у вигляді великих овальних бутонів, які через деякий час поволі розкриваються у білосніжні квітки. О 5–6-й годині вечора квітки починають поволі закриватися і опускатися знову у воду.

Особливе захоплення викликали рослини, листки яких плавають на поверхні, адже основним їх представником є латаття.

Водні і прибережно-водні макрофіти є провідним компонентом перезвожених екосистем. Вони відіграють виключно важливу роль у підтриманні екологічної рівноваги у водоймах і природних ландшафтах у цілому. Макрофіти здійснюють суттєвий вплив на хімічні властивості води та виступають біологічним фільтром у процесі природного самоочищення водойм. Значна кількість водних і прибережно-водних рослин відзначається високими декоративними якостями.

Список використаних джерел

1. Гудак В.А. Ландшафний дизайн сучасного природного навколишнього середовища. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв*. 2008. № 11. С. 46–55.
2. Тугай А.М., Орлов В.О. Водопостачання: Підручник. Київ: Знання, 2009. 735 с.
3. В.П. Кучерявий. Озеленення населених місць: підручник для студентів вищих навчальних закладів. Львів, Видавництво «Новий Світ-2000», 2020. 666 с.

4. Н. Я. Крижановська, М. А. Вотінов, О. В. Смірнова. Основи ландшафтної архітектури та дизайну : підручник. Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2019. 348 с.

Анна ОХМАН, студентка 1 курсу ОС «Магістр» спеціальності 206 «Садово-паркове господарство»
Науковий керівник: **БЕЗВІКОННИЙ Петро Васильович**,
канд. с.г. наук, доцент кафедри садово-паркового господарства, геодезії і землеустрою
Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»,
м. Кам'янець-Подільський

ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ В ОЗЕЛЕНЕННІ ІНТРОДУКОВАНИХ ВИДІВ РОДУ SPIRAEA L.

Серед рослин, інтродукованих в Україні рід *Spiraea* L. – один з найчисленніших. Він належить до родини Rosaceae і налічує понад 90 видів. Центр різноманіття роду знаходиться у Східноазіатській флористичній області (гори Китаю). Культурні ареали більшості таволг вийшли далеко за межі їх природних місць зростання, що засвідчує високу пластичність представників цього роду і можливості їх широкого використання в зеленому будівництві [2, с. 109].

Таволги займають провідне місце серед гарноквітучих кущів і є одним з найкращих матеріалів для озеленення. Завдяки великій різноманітності форм та розмірів кущів, часу і тривалості цвітіння, забарвлення квітів, форм суцвіть та іншим декоративним, якостям таволги є незамінними для озеленення міських вулиць, скверів, парків. З них влаштовують живоплоти та бордюри різної висоти, алеї, декоративні куртини та невеликі групи і солітери, кам'яністі сади. Особливо рясно цвіте таволга на освітлених та сонячних місцях. Її можна використовувати для укріплення схилів і берегів, для масових посадок уздовж шляхів.

Переважає більшість видів роду *Spiraea* L. невибагливі до ґрунтів, легко піддаються фігурній стрижці й формуванню крони, витримують затінок, зимо- і посухостійкі, мають добре розвинену мичкувату. кореневу систему, утворюють